

50 års- jubileum

1963
– 2013

MANGLERUD - fra åkerland til drabantby

Da krigen sluttet i 1945, var det et enormt behov for nye boliger i Oslo. Innenfor den gamle bygrensen var tomtene for det meste oppbrukt. Etter byutvidelsen i 1948, hvor Aker kommune ble innlemmet i Oslo by, ble store reguleringer foretatt. Reising av drabantbyer skjøt fart, og Manglerud-Abildsø-Ryen var ett av de første områdene som skulle bygges ut som nytt bymessig område. Fortsatt utgjorde denne delen av den gamle Aker-bygda stort sett gårdsbruk og dyrket mark, beliggende mellom små veier og etablerte villastrøk. Området skulle få veinavn til minne om områdets tidligere jordbruksvirksomhet: Traktorveien, Plogveien, Treskeveien, Skuronnveien, Rug-, Bygg-, og Havreveien.

Kirkens plass i drabantbyen

Drabantbyen tok gradvis form. Traktorene, plogene og treskemaskinene forsvant litt etter litt. Bolighus reiste seg, og innflyttere fra Oslo flyttet inn etter hvert. Kirkefolk fra Oslo fant hverandre, og de fant frem til de som bodde her fra før. Kirkeringer, misjonsforeninger og menighetspleieforeninger ble dannet, gudstjenester, møter og søndagskole ble regelmessig avholdt. Det var ikke noe kirkehus. Kjelleren til barnehagen i Magnefaret ble tatt i bruk og kalt for «Mangleruddomen». Arne Prøis var ordinert prest og gjorde tjeneste her.

1959 – menighetens begynnelse

Byutvidelsen i Oslo førte også til menighetsreguleringer. Østre Aker menighet ble delt opp slik at Manglerud, Oppsal og Lambertseter fikk sine egne menigheter med virkning fra 1. januar 1959. Virksomheten i «Mangleruddomen» ble da overført til Breidablikk i Høyenhallsveien, eiet av KFUK-KFUM, og denne fungerte som interimkirke fram til Manglerud kirke stod ferdig til å tas i bruk fra 8. desember 1963. Den gamle stabbursklokken fra 1762 som Hilmar Ryen på Manglerud gård skjenket til «Mangleruddomen» ble flyttet over til Breidablikk. I dag henger den i Manglerud kirke – i trappen opp til menighetssalen.

Den nye menighetens første sokneprest, Gunnar B. Gundersen, tiltrådte sitt embete 24. august 1959. I 1963 – før kirken var ferdig – hadde menigheten fire ansatte: soknepresten, res. kap. Arvid Chr. Foss, klokker Ole Bjune og menighetssøster Olaug Rønsberg.

Det var stor aktivitet i menighetsarbeidet på Breidablikk, og dette fikk et ytterligere løft da kirken ble innviet 8. desember 1963. Søndagsskolen kunne samle opp til 400 barn fordelt på syv klasser, ungdomsarbeidet samlet mange ungdommer, konfirmantundervisningen hadde store kull med konfirmasjon både i mai og desember og misjonsforeninger, kirkeringer og menighetspleieforeninger samlet mange mennesker.

Planlegging av ny kirke på Manglerud

Den 23. januar 1958 oppnevnte Oslo formannskap en byggekomité for nye kirker i Oslo. Dommer Petter Koren var formann i byggekomiteen fra den ble oppnevnt til september 1963. Klokker Ole Bjune overtok som formann de siste månedene av byggeperioden. For øvrig satt følgende personer i den kommunale komiteen: disponent O. Bjørndal, res. kap. Leif Brunvand, anleggsbestyrer Nils Eikevik, og res. kap. L.U. Pedersen. Menighetens representant i komiteen var sokneprest G.B. Gundersen.

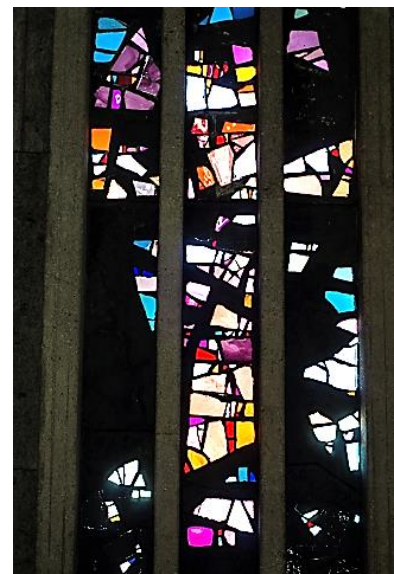
Plassering av kirken var et stort debatt-tema i planleggingsfasen. Det ble først utpekt kirketomt i krysset Enebakkveien- Sandstuveien, men kommunen godkjente ikke dette. Tomten som til slutt ble valgt, mente noen var for liten, men det var ikke andre valgmuligheter. Arkitekten hadde ønsket at kirken kunne ligge i flukt med Manglerud gård, slik at denne kunne vært prestebolig.

Det var egentlig regulert en gangvei forbi kirken. Denne ville gitt bedre plass på en ellers nokså liten tomt for formålet. Ole Bjune, leder av byggekomiteen og også klokker i menigheten, la ikke skjul på sin skuffelse over at gangveien ble utvidet til full bilvei da han summerte opp byggesaken: «Det skal ikke underslås at om den opprinnelige veiregulering var blitt gjennomført, hadde kirken fått en mer åpen og fri beliggenhet». Manglerud kirke skulle også, i følge de første tegningene, vært en seksjon lenger i skipet, men denne måtte bli kortere på grunn av veireguleringen.

På slutten av 1950-årene var det mange områder i Oslo som ønsket seg en kirke, og det hersket ikke stor optimisme for kirkeplanene på Manglerud. Biskop Johannes Smemo ga små forhåpninger da sokneprest Gundersen ble tilsatt som sokneprest i menigheten i 1959: «Det vil ta minst 10 år før dere får noe kirkebygg», uttalte Smemo. Sinsen, Oppsal, Lambertseter og Lilleborg lå nemlig foran i køen av kirkeprosjekter i Oslo.

Det gikk fortere enn forventet – før julen 1959 var tomten sikret og 20. juli 1960 fremla byggekomiteen romprogrammet for kirken. Året etter ble programmet godkjent. Arkitekt Carl Corwin ble engasjert som arkitekt for Manglerud kirke, og han kunne igangsette tegning av kirkebygget. Han valgte å tegne en høyreist, naustformet kirkebygning med menighetssaler, kontorer og aktivitetsrom for barn, unge og voksne.

Den kunstneriske utsmykningen ble det lagt vekt på i planleggingen av kirkebygget, og i denne forbindelse insisterte arkitekt Corwin på å få kunstneren Sigurd Winge med på laget. Den høyreiste takkonstruksjonen ble fremhevet ved korvindu i hele kirkens høyde, og dette korvinduet ønsket arkitekten at Sigurd Winge skulle lage som et kunstverk i glassmosaikk.

1962-1963 – en kirke vokser frem

Byggearbeiderne startet sitt arbeid 28. mai 1962, og 2. september samme året ble grunnsteinen lagt ned. Biskop Johannes Smemo foretok grunnsteinsnedleggelsen ved en høytidelig seremoni. Til tross for regnvær, var det svært mange mennesker som møtte fram for kirkens *første* store høytidsdag i historien.

Kirken har 400 sitteplasser i selve kirkesalen medregnet galleriet. Veggen mellom kirkerommet og tilstøtende menighetssal kan senkes ned i gulvet, og når dette gjøres, er det plass til ytterligere 200 personer. I kirkefløyens underetasje er det en mindre sal med plass til 100 mennesker, foruten vestibyle, garderobe, kontorer m.m. I starten var det innredet et vigselfrom i underetasjen, men det er nå omgjort til kontorer. Tilfluktsrommene brukes i dag som ungdomslokaler. Det er også en leilighet i kjelleren, først og fremst tiltenkt kirketjener. Kirketjener Bjarne Stene med familien bodde her fra desember 1963 og i ca. 20 år. Stene gikk av etter 25 års trofast tjeneste, og leiligheten har etter dette vært leid ut.

Hovedentreprenør for bygget var firmaet Harry Due & Sønner og kirkebygget kostet 2,4 millioner kroner ferdig oppsatt.

8. desember 1963 – vigsling av Manglerud kirke

Vigsling av Manglerud kirke, 2. søndag i advent i 1963, ble foretatt av Oslos biskop, Johannes Smemo. Følgende prester assisterte ved vigslingsgudstjenesten: Domprost Fredrik Knudsen, sokneprest i Manglerud Gunnar B. Gundersen, res. kap. i Manglerud, Arvid Chr. Foss, sokneprest Søren Hansen, sokneprest H.N. Stabell, sokneprest Otto Halvorsen og sokneprest John Heltne. Domorganist og kantor Arild Sandvold satt ved orgelet under vigslingsgudstjenesten, og mannskoret Sela (Oslo KFUM) ved sin dirigent Dag Kristoffersen, bidro med sang.

Vigslingsgudstjenesten begynte med prosesjon der biskop, prost og assisterende prester deltok sammen med 11 prester fra nabomenighetene. Formannen for byggekomiteen, klokker Ole Bjune, gikk i spissen for prosesjonen. På de forreste kirkebenkene satt inviterte gjester, bla. Ordfører Rolf Stranger med ektefelle, byrettsdommer Petter Koren med ektefelle, byarkitekt P.D. Hofflund med ektefelle og kirkeverge Knut Garnes.

Domprost Knudsen hadde en åpningshilsen hvor han pekte på at Gud bruker mange midler til å bære fram sitt budskap. «Her skal også kirkeklokkene være med», sa domprosten og viste til inskripsjonen på de tre klokkene: *Vær alltid glad, bed uavlatelig og takk for alt*. «Hver gang klokkene ringer fra tårnet skal de minne folk på Manglerud om denne treklengen: glede, bønn og takk», sa prosten.

Biskopen talte i sin preken over adventsøndagens tekst fra Lukas 17, om Gudsrikets endelige komme og menneskesønnens gjenkomst. I følge avisreferatene, holdt biskopen «en gripende tale over kirkens egentlige oppgave». Biskop Smemo understreket at kirkens første og viktigste oppgave er å lære å spørre etter Guds ord og Guds vei og hvordan vi skal komme frelst gjennom det oppgjør som forestår.

Han lykkønsket Mangleruds befolkning med det nye kirkebygget – som han understreket var bygget for alle, ikke bare for en liten krets i menigheten. Biskopen avsluttet ved å lese opp en viglingserklæring.

Etter postludiet skjedde den formelle overleveringen av kirken. Byggekomiteens formann, klokker Ole Bjune, ga her en redegjørelse for arbeidet med kirken. På vegne av byggekomiteen overleverte han kirken til Oslo kommune ved ordfører Rolf Stranger, med en varm takk fra menigheten. Bjune uttrykte håp om at Manglerud kirke måtte bli et sentrum for åndelig lys og varme for alle som bor i menigheten. Stranger sa i sin tale at menneskene trenger boliger hvor de selv kan bo, men at de trenger også boliger hvor deres gjerning og strev vigsles, hvor de kan hente styrke og kraft under slitets møye. Han takket på byens vegne byggekomiteen og kirke-byggerne, og overleverte kirken til menighetsrådet. Viseformann i menighetsrådet, Rollag Cordtsen, sa i sin tale at menigheten ikke kunne ha fått en bedre julegave og håpet at kirken måtte bli til stor velsignelse for menigheten.

Ved gudstjenestens slutt innbød menighetsrådet og byggekomiteen til kirkekaffe i aulaen ved «Manglerud kombinerte skole».

Samme kveld som vigslingen var det festgudstjeneste i kirken hvor Manglerud kor og Credo-kvartetten deltok. Tirsdag 10. desember var det Barnas Åpningsgudstjeneste ved sokneprest Gundersen og res. kap. Foss. Manglerud-skoles pikekor sang, mens søndagsskole-barn laget talekor. Torsdag samme uken stod Gundersen og Foss for ungdommens festgudstjeneste.

Manglerud kirkens sokneprester

01.01.1959 – 23.08.1959:	Harald Begby (vikar)
24.08.1959 – 01.07.1975:	Gunnar B. Gundersen
02.07.1975 – 01.09.1981:	Arne Prøis
02.09.1981 – 30.01.1982:	Ole Jakob Modalsli (vikar)
01.02.1982 – 17.03.1990:	Nils Helgesen
18.03.1990 – 06.01.1991:	Anne Lene Eriksen (vikar)
07.01.1991 – dags dato:	Ole Tommelstad

Kirkens utsmykning og utstyr

* *Korvindu bak alteret.* Sigurd Wings 15 meter høye mosaikkbilde av et korvindu er laget av gjennomfarget glass, såkalt La Dalle- teknikk, og glasset ble bearbeidet i Wings atelier i Rådhuset. Det ble hogget ut i former og innfattet i betong på byggeplassen. Glassmester G.A. Larsen hadde ansvar for monteringen.

Motivet i korvinduet er «Kors og torner». Nederst i bildet kan man skimte korset i varme, røde farger. Tornene er markert av svarte betongfelter. Øverst i bildet er det klare, lysende mindre kors. Kunstverket gir rom for at hver og en som betrakter verket selv kan legge sin egen tolkning inn i det – noe som kunstneren har uttalt var noe av intensjonen.

* *Lysarmatur.* Arkitekt Corwin fikk full frihet til å tegne disse selv.

* *Kirkeklokkene.* Kirketårnets tre klokker er laget ved O. Olsen og Sønns Klokkestøperi i Nauen ved Tønsberg. Klokkene veier henholdsvis 240 kg, 480 kg og 850 kg. De bærer navnene: Glede, Bønn og Håp. De har inngravert hvert sitt bibelvers fra 1. Tess 5, 16-18: «Vær alltid glade», «bed uavlatelig» og «takk for alt». I 50 år har det således svinget en «Takk» på 850 kg i det 30 meter høye kirketårnet.

* *Orgel.* Orgelet, som ble levert av J.H. Jørgensens orgelfabrikk, er utstyrt med 30 stemmer. Opprinnelig hadde kommunen avsatt midler til et 18 stemmers orgel – som var normen for datidens nye kirker. En anonym gave på 6.000 kroner gjorde det imidlertid mulig å bestille et større konsertorgel. Kommunen vedtok å bevilge et større beløp med den begrunnelse at Manglerud skulle få et orgel som kunne brukes til konserter utover selve menighetens behov i denne del av byen.

* *Kirkesølv.* Gullsmedfirmaet J. Tostrup har utført kirkesølv etter tegning av Gudmund Elvestad. Det består av: lysestaker, dåpsfat, vannmugge, to blomstervaser, nattverdiskalk og oblateske. Designer av kirkesølv, Gudmund Elvestad, har uttrykt at hans intensjon har vært å gi kirkesølv et massivt, tungt uttrykk – i stil med arkitekt Corwins utforming av kirkebygget. Blant fagfolk ble kirkesølv betegnet som nyskapning på sitt område, og gullsmed Elvestad høstet stor anerkjennelse for sitt arbeid.

Høyenhall kirkering ga alt kirkesølv, bortsett fra dåpsfatet, som en gave til menigheten. Verdien i 1963 var 20.000 kroner. Det var søndagsskolebarna som samlet inn penger til innkjøp av døpefatet.

På kirkesølv til Manglerud kirke danner korsmotivet en bord nederst på de ulike delene. Borden er høyglanspolert og glitrer i lyset. For øvrig danner de en kontrast til sølv som er svakt mattet. Både korsmotivet og kirkesølv er støpt for seg og påmontert i etterkant. Dette brakte noe helt nytt inn i norsk kirkesølv. Bak korsmotivet er sølv oksydert, så det danner en mørk bakgrunn mot de skinnende korsene.

* *Dåpsølv.* Dåpsfatet har en diameter på hele 52 cm. Det bærer innskriften «Må de små barn komme til meg». Dåpskannen er laget i samme stil som i nattverdiskalken, men uten det ornamentale båndet.

* *Øvrig utstyr.* Menigheten samlet inn cirka 100.000 kroner til utstyr og inventar i kirken – til f eks piano, kjøkkenutstyr og møbler i noen av lokalene.

Kirkens videre historie

I hovedsak er kirkebygget det samme i dag som for 50 år siden. Innvendig er det gjort endringer. Behovet for flere kontorer har medført at både garderobe og ombygging i underetasjen er gjennomført. Utvendige reparasjoner på klokketårnet og selve kirken er nylig gjennomført.

Ved tiårsjubileet fikk kirken flombelysning. Den ble delvis utført som dugnadsarbeid. 25-års jubileet ga midler til utbedring av alle stolene i kirken. Til 50-års jubileet er det lagt nytt teppe på platået rundt alter og alterringen samt i midtgangen. Nytt flygel av toppkvalitet er anskaffet. Kjøkkenet er nylig totalrenovert og har også fått nytt utstyr slik at det nå kan dekke en rekke behov både i forbindelse med matlaging og serveringer. Menighetssalen ble pusset opp for noen år siden og nytt inventar anskaffet. Salen er nå meget anvendelig og kan også leies til private arrangementer.

Nytt lydanlegg er installert og gir meget gode høreforhold både for tale, sang og annen musikk. Anlegget er også tilpasset for hørselshemmede.

Kirken er sentralt plassert i bydelen og et viktig samlingssted som fyller en rekke oppgaver.

Gudstjenesten er kirkens viktigste samling. Hver søndag og helligdag ringer klokkene «Glede, Bønn og Håp» til gudstjeneste hvor Guds ord, forkynnelse, salmesang og nattverd er sentrale elementer. Når det er barnedåp, foretas denne ved gudstjenestens begynnelse. Sang hører ofte med bl.a. ved kirkekoret. Det er ofte barn med til gudstjenestene. Bak i kirken har vi en krok med bøker og noen leker som barna kan bruke. Når det er søndagsskole, kan barna gå ned i menighetssalen i 1. etasje – hvor det blir sunget, lest for dem fra bibelen og underholdt med andre aktiviteter som blant annet tegning. Etter gudstjenesten inviteres alle til kirkekaffe i menighetssalen. Dette er en fin anledning til å samtale med hverandre, bli bedre kjent og en fin anledning til å ønske nye velkommen til kirken.

Kirken brukes ofte til bryllup og bisettelser. Ved bisettelser betyr det mye for mange å kunne følge familie, venner og bekjente i nabolaget til sitt siste hvilested. Mange nytter også anledningen til å ha en minnestund i menighetssalen etter bisettelsen.

Annen hver torsdag inviteres til «Hyggetreff» kl. 11.30 i menighetssalen. Underholdningen her er sang, musikk, opplesning, andakt og besøk av personer som bidrar med interessante opplevelser og fortellinger. Servering av kaffe og smørbrød er en viktig del og gir anledning til en god samtale rundt bordene. Åresalg med mange gode gevinster eller kollekt til arbeidet hører også med. Ved avslutning av vårsemesteret har man gjerne en busstur til kjente steder med middagsservering. I desember samles vi til middag og underholdning i menighetssalen.

Normisjon har siste mandag i måneden møter i menighetssalen. Som regel får vi da besøk av personer som forteller om misjonsprosjekter.

Konserter er en annen viktig del av det som foregår i kirken – f. eks. julekonserter m/ sang- og musikk. Underholdninger enten av egne krefter eller besøkende kor eller musikere trekker mange tilhørere.

Hver uke er det barne- og ungdomsaktiviteter av ulike slag. Barnearbeidet omfatter ulike alderstrinn – helt fra de aller minste: Babysang (0-12 mnd), Knøttesang (1-4 år), Triaklubben (7-10 år) og familiespeiding. Videre er mange ungdommer engasjert i konfirmant- og ungdomsarbeidet.

Kirken gir også plass for borettslagenes årsmøter og mange andre samlinger av forskjellig karakter.

Kirken er til for alle mennesker i vår bydel. Kirken står nå foran store forandringer. Etter at Stortinget har vedtatt endring av Grunnloven, er nå statskirken endret til folkekirken. Konsekvensen er meget omfattende. Norge er nå blitt et flerkulturelt samfunn med en rekke religioner, livssyn og trosforhold. Vår kirke må innstille seg på betydelige forandringer. Kirken må fristilles fra statens styring og dette medfører lovendringer. Kirken selv skal forestå ansettelse av biskoper, proster og prester og annet personell. Dette er en krevende omstilling som mange av oss bare kan være tilskuere til.

Med dette har vi nevnt noe av det kirken er og skal være for oss som enkelt-mennesker og menighet. Med statsbudsjettet for 2014 er alle norske menigheter tilgodesett med trosopplæringsmidler. Dette innebærer en hjelp i kirkens oppgave med å formidle Guds ord og evangeliet om Jesus Kristus til oss alle uansett alder, stand, livssituasjon, nød eller lidelse, sykdom eller hva vi enn har møtt i livet.

Tekst: Bjørn Egil Pedersen

Kilder:

Manglerud menighets klipparkiv

Hjemmesiden til Manglerud menighet og menighetsbladet Manglerunden

Kirkes historie i anledning 40 års-jubileum ved Helge Vatne og Helge Kjøllesdal